

Onderzoek natuur en activiteitenplan Flora- en faunawet dijkversterking Meers - Maasband

Onderzoek natuur en activiteitenplan Flora- en faunawet dijkversterking Meers - Maasband

Colofon

Status: versie 25 november 2015 concept

Projectnummer : P012

Bestandsnaam : Onderzoek natuur en activiteitenplan Flora- en faunawet dijkversterking Meers - Maasband

Opdrachtgever: Consortium Grensmaas

Auteur: Marcel Bonder

© Copyright 2015 Ecoplanning, Maastricht

Ecoplanning

Kasteel Aldengoorstraat 7b

6222 WH Maastricht

Tel : 0(0 31) 43 3649338

E-mail: marcelbonder@live.nl

Website: www.eco-planning.nl

INHOUD

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Leeswijzer	6
2	Ligging en begrenzing plangebied	7
2.1	Traject Meers Zuid	8
2.2	Traject Meers Noord	8
2.3	Traject Maasband	9
2.4	Traject Dijkweg	10
2.5	Wijze uitvoer werkzaamheden	11
2.6	Planning	12
2.7	Maatschappelijk belang en alternatieven	12
3	Onderzoeksmethode	13
3.1	Quickscan	13
3.1.1	Literatuuronderzoek	13
3.1.2	Oriënterend veldbezoek	13
3.1.3	Bevindingen	13
3.2	Soortgericht onderzoek	14
3.2.1	Vleermuizen	14
3.2.2	Vogels	15
3.2.3	Beschermde vissen	15
3.2.4	Flora	15
4	Resultaten en effectbeoordeling	16
4.1	Vleermuizen	16
4.1.1	Veldonderzoek	16
4.1.2	Toetsing Flora- en faunawet	17
4.2	Broedvogels	17
4.2.1	Veldonderzoek	17
4.2.2	Toetsing Flora- en faunawet	19
4.3	Vissen	19
4.3.1	Veldonderzoek	19
4.3.2	Toetsing Flora- en faunawet	19
4.4	Planten	20
4.4.1	Veldonderzoek	20
4.4.2	Toetsing Flora- en faunawet	20
5	Resultaten en effectbeoordeling	21
5.1	Inleiding	21
5.2	Rivierdonderpad	21

5.3	rapunzelklokje en wilde marjolein.....	21
5.4	Maretak.....	22
5.5	Zorgvuldig handelen.....	22
6	Conclusies en aanbevelingen	23

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In het Maasdal is het Consortium Grensmaas B.V. (CG), namens Rijkswaterstaat, bezig met de uitvoering van het Grensmaasproject. Één van de doelstellingen van het Grensmaasproject is het verhogen van de hoogwaterbescherming in het projectgebied. In eerste instantie gebeurt dit door middel van rivierverruiming, wat zorgt voor lagere waterstanden tijdens hoogwater.

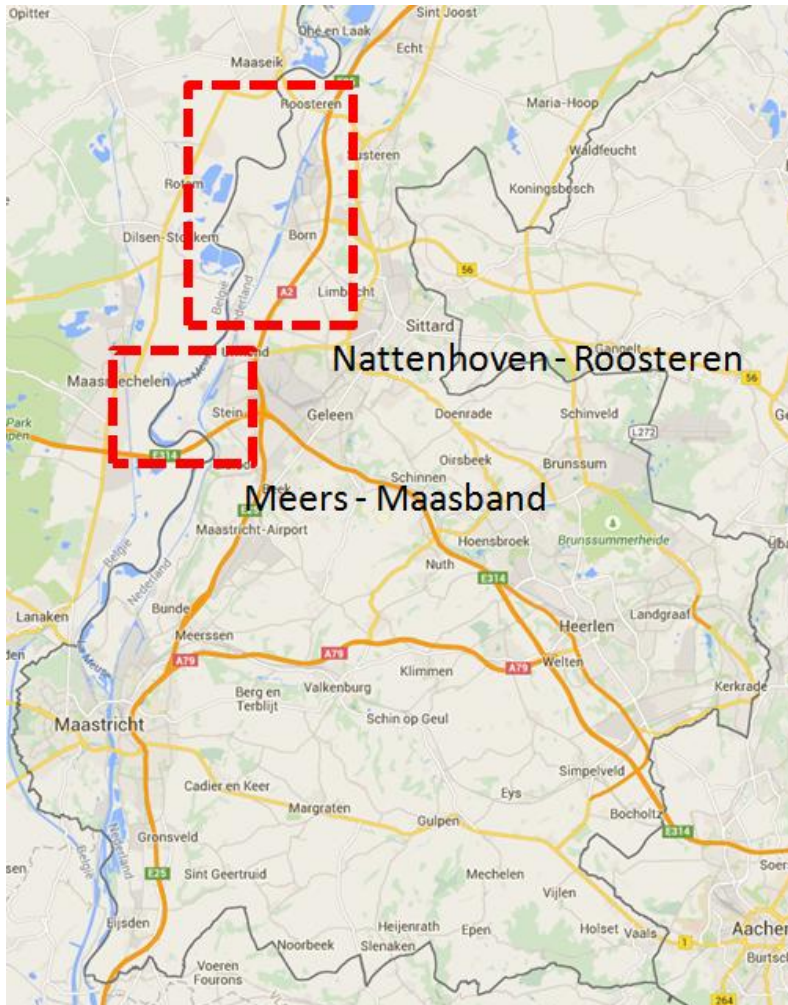
Ondanks de verruiming van de rivier en de verlaging van de waterstanden, heeft de bestaande dijk niet op alle locaties voldoende hoogte. Op deze locaties neemt CG maatregelen om de waterkeringen zodanig te versterken, dat deze voldoen aan de wettelijke norm voor dijkveiligheid. Dit betekent niet alleen het ophogen van de waterkering maar ook het versterken van de waterkering ten behoeve van de stabiliteit. Met het Rijk is de afspraak gemaakt dat vóór 1 januari 2018 het beschermingsniveau tegen overstromen van deze primaire waterkeringen is verhoogd tot 1/250 jaar. De dijkversterkingen die binnen de verantwoordelijkheid vallen van CG zijn ten behoeve van het flora- en faunaonderzoek geclusterd in twee trajecten:

- Nattenhoven - Roosteren (dijkkring 83/84);
- Meers - Maasband (dijkkring 86/87).

In het Grensmaasgebied bereiden zowel Waterschap Roer en Overmaas (WRO) als Consortium Grensmaas B.V. (CG) kadewerkzaamheden voor. CG en WRO hebben een samenwerkingsovereenkomst vastgesteld waarin is aangegeven dat partijen, waar mogelijk, wensen samen te werken om het werk sneller, efficiënter en met minder overlast voor de omgeving uit te voeren. De kadewerkzaamheden waarop deze ontheffingsaanvraag betrekking heeft worden voorbereid door CG.

In overleg met WRO is afgesproken dat de kadewerkzaamheden worden voorbereid middels een projectplan Waterwet. WRO zal dit projectplan in procedure brengen. Ingevolge artikel 5.8, vierde lid Waterwet is WRO mede bevoegd om de voor de kadewerkzaamheden benodigde uitvoeringsbesluiten (waaronder voorliggende ontheffingsaanvraag) in te dienen bij de bevoegde gezagen. Op grond van vorenstaande is WRO de formele aanvrager van de Flora- en Faunawet ontheffing en zal WRO tevens ontheffinghouder worden.

Voorliggend rapport toetst de maatregelen die worden uitgevoerd om de waterkeringen binnen het cluster 'Meers - Maasband' aan de Flora- en faunawet.

Figuur 1.1: Locaties clusters 'Meers - Maasband' en 'Nattenhoven - Roosteren'.

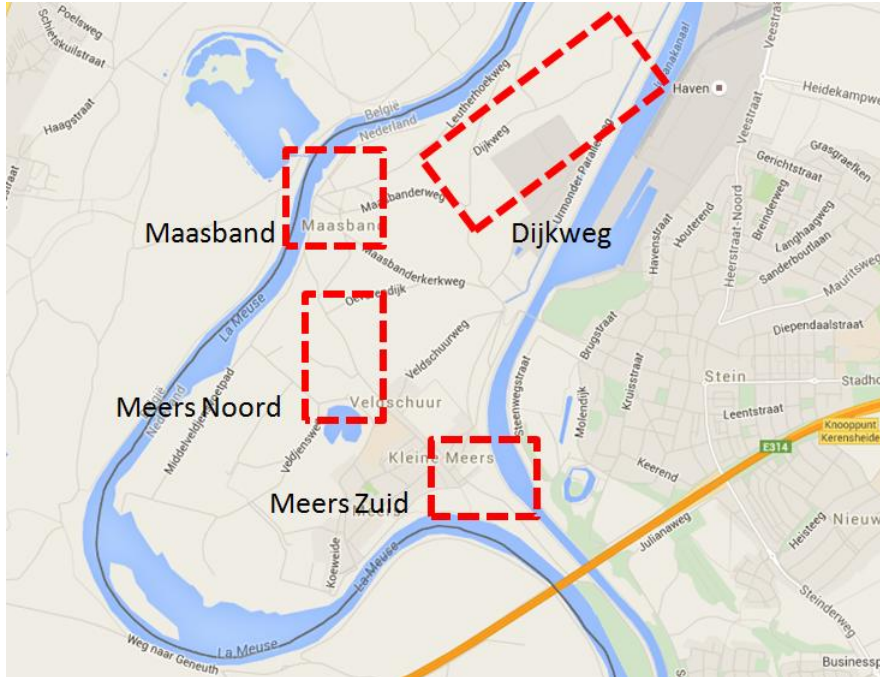
1.2 LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 gaat in op de huidige en toekomstige situatie van het plangebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de onderzoeksmethode en behandelt de onderzoeksresultaten bestaande uit de resultaten van de veldbezoeken/monitoring en de toetsing op de Flora- en faunawet. Hoofdstuk 5 gaat in op een aantal passende maatregelen. Tot slot volgt in hoofdstuk 6 de conclusie.

2 LIGGING EN BEGRENZING PLANGEBIED

Het plangebied is verdeeld in vier dijktrajecten:

- Meers Zuid (dijkkring 87);
- Meers Noord (dijkkring 87);
- Maasband (dijkkring 86);
- Dijkweg (dijkkring 87).

Figuur 2.1: Deeltrajecten 'Meers - Maasband'

Niet elk dijkvak hoeft volledig te worden opgehoogd en/of versterkt. In Tabel 2.1 zijn de te versterken trajecten en dijkvakken opgenomen. Een beschrijving van de huidige situatie per traject is opgenomen in de volgende paragrafen.

Tabel 2.1: Overzicht op te hogen dijktrajecten

Traject	Dijkkring	Dijkvak	Totale lengte dijkvak [m]	Lengte te versterken [m]
Meers Zuid	87	50.410.1	25	25
		50.410.2	80	80
		50.410.3	530	160
Meers Noord	87	50.410.9	500	150
		50.410.10	100	100
		50.410.11	485	385 ¹
Maasband	86	50.410.13	315	315
		50.410.14	235	235
		50.410.15	215	215
		50.410.16	185	185
		50.410.17	170	170
Dijkweg	87	50.410.19	225	225
		50.410.20	310	310
		50.410.21	350	350
		50.410.22	320	320

¹ 100 meter van dit dijkvak komt te vervallen bij de aanleg van de hoogwatergeul

2.1 TRAJECT MEERS ZUID

Het deeltraject Meers Zuid bestaat uit de dijkvakken 50.410.1 t/m 50.410.3. Dijkvak 50.410.3 wordt slechts gedeeltelijk opgehoogd en versterkt, tot aan het dijktrappetje in de Lindendriesstraat. Een overzicht van de te versterken dijkvakken is weergegeven in figuur 2.1.

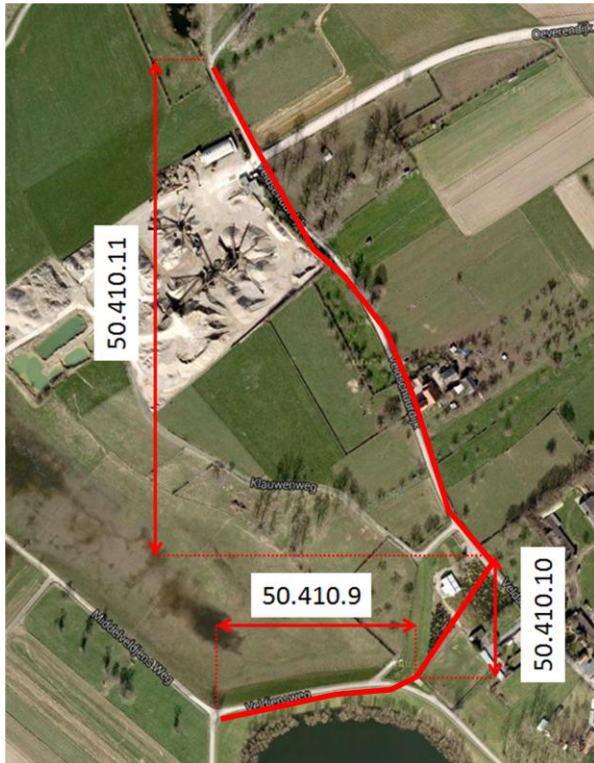

Figuur 2.2: Dijkvakken Meers Zuid

Dijkvak 50.410.1 is de verbinding tussen de Weg van Elsloo naar Groot Meers en de dijk van het Julianakanaal. In dijkvakken 50.410.2 en 50.510.3 ligt de geasfalteerde weg van Elsloo naar Groot Meers op de kruin van de dijk. Aan de buitendijkse zijde (zuidzijde) van de weg is een tuimelkade aanwezig. Op de locatie waar het alignment van dijkvak 50.410.3 een knik maakt gaat de Weg van Elsloo naar Groot Meers over in de Dijkweg. Deze weg is zeer smal en niet toegankelijk voor doorgaand verkeer.

2.2 TRAJECT MEERS NOORD

Het deeltraject Meers Noord bestaat uit de dijkvakken 50.410.9 t/m 50.410.11. De dijkvakken liggen ten noorden van Meers en lopen richting het buurtschap Maasband. Dijkvak 50.410.9 wordt alleen op het gedeelte ten noorden van de vijver versterkt. Dijkvak 50.410.11 wordt versterkt tot aan de locatie van de toekomstige hoogwatergeul. Een overzicht van de op te hogen dijkvakken is weergegeven in figuur 2.2.

Figuur 2.3: Dijkvakken Meers Noord

Op de kruin van dijkvak 50.410.9 loopt de Veldjensweg. Aan de binnenzijde van dit dijkvak ligt een plas. Dijkvak 50.410.10 is een groene kade waar zich aan de zuidkant een spoelgoot en een pompopstelplaats bevindt. Op de kruin van dijkvak 50.410.11 loopt de Veldschuurdijk. Halverwege staat een woning aan de binnenzijde van de kade en aan de noordkant van dijkvak 50.410.11 bevindt zich het bedrijventerrein van L'Oryte. Het gedeelte van dijkvak 50.410.11 ten noorden van de Oeverendijk komt na de realisatie van de hoogwatergeul te vervallen.

2.3 TRAJECT MAASBAND

Het deeltraject Maasband bestaat uit de dijkvakken 50.410.13 t/m 50.410.17. De dijkvakken liggen rond het buurtschap Maasband. Tussen het begin van dijkvak 50.410.13 en het eind van dijkvak 50.410.17 wordt in de toekomst een nieuwe dijk gerealiseerd die de nieuwe hoogwatergeul van Maasband begrensd aan de westzijde (van de geul).

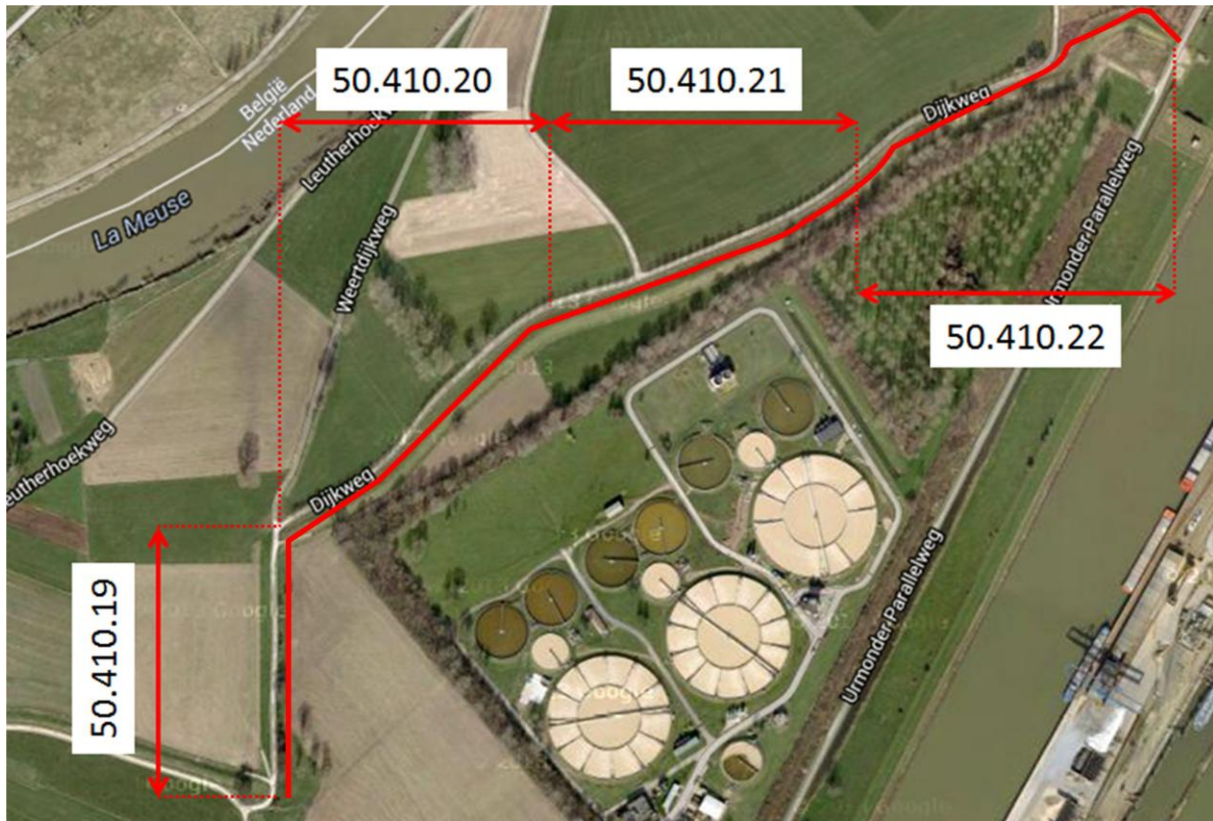

Figuur 2.4: Dijkvakken Maasband

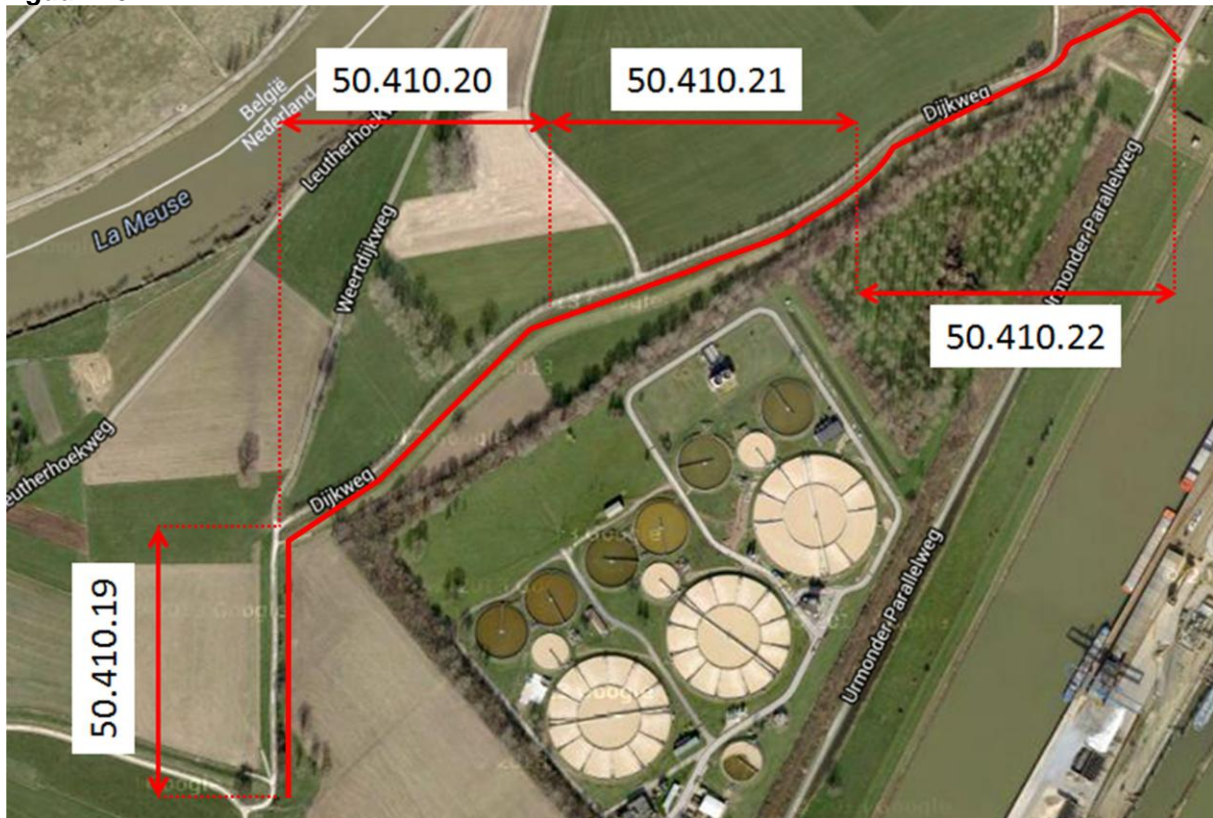
Dijkvak 50.410.13 is een groene kade. Waar dit dijkvak overgaat in dijkvak 50.410.14 komt de Geerlingskuilweg op de kruin te liggen die overgaat in de Maasbandervaart en vervolgens in de Maasdijkweg. Dijkvak 50.410.14 ligt ingeklemd tussen de woningen van Maasband en de stroomgeul van de Maas. De Maasdijkweg vervolgt in dijkvak 50.410.15 waar de weg wordt opgesplitst in twee parallel lopende wegen langs de kruin van de dijk. Ter plaatse van de knik in het alignment van de dijk begint de groene kade van dijkvak 50.410.16. Deze loopt tot aan de dijkovergang van de Leutherhoekweg. Dijkvak 50.410.17 betreft tevens een groene kade en loopt tot de dijkovergang bij de Maasbanderterweg.

2.4 TRAJECT DIJKWEG

Het deeltraject Dijkweg bestaat uit de dijkvakken 50.410.19 t/m 50.410.22. Dijkvak 50.410.19 sluit aan op de nieuw aan te leggen kade die de hoogwatergeul van Maasband aan de oostzijde begrensd. In dijkvak 50.410.19 loopt de Dijkweg op de kruin van de dijk van zuid naar noord. Ter plaatse van de dijkvakscheiding van dijkvakken 50.410.19 en 50.410.20 maakt het alignment van de dijk en de weg een knik en komt de Dijkweg langs de buitenteen van de dijk te liggen. Tussen de buitenteen en de Dijkweg staat een rij met een groot aantal bomen. Dijkvak 50.410.22 sluit aan op de Urmonder Parallelweg die langs het Julianakanaal loopt. Een overzicht van de op te hogen dijkvakken is weergegeven in figuur 2.5.

Figuur 2.5

Figuur 2.5: Dijkvakken Dijkweg

2.5 WIJZE UITVOER WERKZAAMHEDEN

In eerste instantie worden aanwezige verhardingen en de leeflaag (dit is de wortelzone met een eventueel aanwezige grasmat) van circa 30 cm verwijderd op de locaties waar de dijk

wordt opgehoogd of verbreed. Daarna wordt het nieuwe profiel van de dijk opgebouwd. Bij de opbouw van het profiel valt te denken aan het ophogen van de kruin, het verflauwen van de taluds of het aanbrengen van steunbermen. Het nieuwe profiel wordt weer afgewerkt met een leeflaag en voorzien van een verharding indien noodzakelijk. Afhankelijk van de kwaliteit wordt de huidige leeflaag hergebruikt en teruggebracht. De leeflaag moet samen met de grasmat robuust zijn, dat wil zeggen goed erosiebestendig zijn. De sterkte van de grasmat wordt bevorderd door een speciale samenstelling van de gebruikte graszaden en een actief beheer. Mocht de huidige leeflaag niet voldoen, dan wordt afhankelijk van het grondgebruik een nieuwe grasmat ingezaaid. Het nieuwe zaadmengsel is zo samengesteld dat het ook de ontwikkeling van natuur op de waterkeringen stimuleert.

2.6 PLANNING

Gunning van het werk aan de aannemer staat gepland voor het derde kwartaal van 2016. In het voorjaar van 2017 kan de realisatie starten. De maatregelen ter bescherming van de waterkering worden uitgevoerd buiten het hoogwaterseizoen (15 oktober – 15 maart). De werkzaamheden aan de waterkering starten vanaf 15 april 2017.

Alle broedvogels zijn beschermd middels de Flora- en faunawet. Voor verstoring van broedvogels (overtreding artikel 11) wordt geen ontheffing verleend voor activiteiten in het kader van ruimtelijk ontwikkeling en inrichting. Maatregelen ter voorkoming van effecten zijn daarom noodzakelijk om overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen. Als maatregel worden de locaties op voorhand ongeschikt gemaakt voor broedvogels. Dit gebeurt door de vegetatie (bomen en struiken) te verwijderen buiten de periode van de broedactiviteiten (globaal 15 maart - 15 augustus). Bomen en struiken die dienen te worden gekapt zullen daarom buiten deze periode gekapt worden, mogelijk gebeurt dit in de hoogwaterperiode van de winter van 2016/2017 (15 oktober tot 15 maart).

2.7 MAATSCHAPPELIJK BELANG EN ALTERNATIEVEN

Het Grensmaasproject heeft tot doel hoogwaterbescherming en natuurontwikkeling te realiseren in het dal van de Grensmaas. Deze doelstellingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en hebben geleid tot een integraal geheel van maatregelen. De dijkversterking maakt onderdeel uit van het Grensmaasproject en zorgt voor het verhogen van de openbare veiligheid (belang d) wat leidt tot de bescherming van de dorpen Meers en Maasband tegen overstromingen als gevolg van hoge waterstanden in de Maas. Vanwege de genoemde bescherming in combinatie met de natuurontwikkelingdoelstelling van het Grensmaasproject moet de dijkversterking ook gezien worden als een werk van dwingende reden van groot openbaar belang met voor het milieu gunstige effecten (belang e). Alternatieven voor de ingreep in de vorm van een andere locatie zijn niet mogelijk. Voor wat betreft het tijdsplan is in paragraaf 2.6 al aangegeven dat bomen en struiken buiten het broedseizoen worden verwijderd.

3 ONDERZOEKSMETHODE

3.1 QUICKSCAN

3.1.1 LITERATUURONDERZOEK

Ecoplanning onderzocht het voorkomen van soorten in het onderzoekgebied die beschermd zijn in de beschermingsregimes tabel 2, tabel 3 van de AMvB Flora- en faunawet en de vogelsoorten van de beschermingscategorieën 1 tot en met 4 (vogelsoorten waarvan de vaste rust- en verblijfplaatsen het gehele jaar door beschermd zijn). Geraadpleegde literatuur is afkomstig uit diverse verspreidingsatlassen, provinciale verspreidingsgegevens en de database van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Uit de NDFF zijn de gegevens over de periode 2010 – 2015 gebruikt.

3.1.2 ORIËNTEREND VELDBEZOEK

Op 3 maart 2015 is door Ecoplanning een oriënterend veldbezoek uitgevoerd. Dit bezoek had tot doel;

- een inschatting maken van de natuurwaarden van het onderzoekgebied en omgeving;
- op basis hiervan de noodzaak en omvang van het soortgericht onderzoek te bepalen.

Tijdens dit veldbezoek zijn de aanwezige biotopen beoordeeld op de verwachte soorten.

3.1.3 BEVINDINGEN

De bevindingen van het oriënterend veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn als volgt:

- Vleermuizen: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis zijn bekend vanuit de literatuur. In het onderzoeksgebied bevinden zich een rij essen geschikt als migratieroute langs de Dijkweg en er bevinden zich hier ook enkele zomereiken waarvan een boom met een holte. In Maasband bevinden zich ook bomen met holten zoals essen en populieren. Genoemde soorten kunnen hierin een verblijfplaats hebben en deze zijn daarop tijdens een aanvullend onderzoek onderzocht.
- Grondgebonden zoogdieren: Uit de beschikbare literatuur zijn geen waarnemingen bekend van soorten die beschermd zijn in de beschermingsregimes tabel 2, tabel 3 van de AMvB Flora- en faunawet. Van de steenmarter zijn waarnemingen bekend, doch alleen in dorpen Meers en Maasband. De aangrenzende dorpen bieden vaste verblijfplaatsen aan deze soorten, maar de kades zelf niet. Dat betekent dat geen onderzoek heeft plaats gevonden naar grondgebonden zoogdieren.
- Vogels: boomvalk, buizerd, huismus, roek en steenuil zijn bekend vanuit de literatuur. De huismus broedt echter alleen in gebouwen ter plaatse van de dorpen die niet worden verstoord als gevolg van de geplande werkzaamheden. Voor wat betreft de overige vogelsoorten is het niet uitgesloten dat ze in het plangebied broeden. Genoemde vogelsoorten zijn soorten van de beschermingscategorieën 1 tot en met 4 waarvan de vaste rust- en verblijfplaatsen het gehele jaar door beschermd zijn. Ook vogelsoorten van de beschermingscategorie 5 komen in het onderzoeksgebied voor. Dit zijn echter uitsluitend algemene soorten. De beoogde ontwikkeling leidt niet ertoe dat de gunstige staat van instandhouding in het geding is van deze soorten, mits de geplande velling van bomen en struiken buiten het broedseizoen (half maart - augustus) plaats vindt. Op basis hiervan heeft alleen een nader onderzoek naar de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van boomvalk, buizerd, roek en steenuil plaats gevonden.
- Reptielen: De beschikbare literatuur vermeldt geen reptielensoorten voor het gehele Grensmaasgebied (van Buggenum et al, 2009). De aanwezigheid van reptielensoorten is uitgesloten.
- Amfibieën: Er zijn geen waterpartijen aanwezig zoals poelen. Ook zijn geen tijdelijke waterpartijen aanwezig die in de zomer waterhoudend zijn en die geschikt kunnen zijn als leefgebied voor amfibieën die voorkomen in het rivierengebied zoals

alpenwatersalamander, kamsalamander, boomkikker, knoflookpad, poelkikker en rugstreeppad. De aanwezigheid van amfibiesoorten die beschermd zijn in tabel 2 of tabel 3 is uitgesloten.

- Vissen: De beschikbare literatuur vermeldt de aanwezigheid van rivierdonderpad in de Maas ter hoogte van het onderzoeksgebied. In de Grensmaas komen ook elrits en gestippelde alver voor, echter alleen nabij de Geulmonding en ter hoogte van Geulle aan de Maas ca. 15 km stroomopwaarts van het onderzoeksgebied, buiten de invloedssfeer van de beoogde ontwikkeling. Het nader onderzoek heeft zich dan ook gericht op de rivierdonderpad.
- Ongewervelden: het Grensmaasgebied is in potentie geschikt voor gaffelibel en rivierrombout. Dichtstbijzijnde populaties van deze soorten zijn echter aanwezig in de Roer, benedenstrooms van het onderzoeksgebied buiten de invloedssfeer van de beoogde ontwikkeling. Er zijn geen aanwijzingen dat deze soorten in de Grensmaas ter hoogte van het plangebied een populatie hebben.
- Flora: het Grensmaasgebied is geschikt voor gulden sleutelbloem, klein glaskruid, maretak, rapunzelklokje, veldsalie en wilde marjolein. Deze soorten kunnen in het plangebied voorkomen ter plaatse van de kades, bomen en de te verwijderen steenstorten. Het nader onderzoek heeft zich gericht op deze soorten.

3.2 SOORTGERICHT ONDERZOEK

3.2.1 VLEERMUIZEN

In het onderzoeksgebied zijn de verwachte vleermuissoorten geïnventariseerd conform het Gedragsprotocol voor vleermuissonderzoek dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (versie 2013). Ter voorbereiding en uitvoering zijn hiervoor de bomen met potentiële invliegopeningen naar verblijfplaatsen (boomholten en bomen met loszittend schors) binnen het plangebied gelokaliseerd.

Na de nauwkeurige beoordeling op geschiktheid zijn vervolgens de bomen met geschikte verblijfplaatsen onderzocht op functionaliteit voor vleermuisen. Hierbij is gebruik gemaakt van een batlogger Elekon met opnameapparatuur. De geluidsopnames zijn geanalyseerd met het softwareprogramma Batexplorer. Naast potentiële verblijfplaatsen zijn lijnvormige structuren onderzocht op gebruik als vlieg-/migratieroutes door vleermuisen. Tot slot is het potentieel jachtbiotoop op aanwezigheid van foeragerende individuen beoordeeld. In tabel 3.1 zijn de bezoekdata, bezoekmoment en de lokale weersomstandigheden ter plaatse nader toegelicht.

Tabel 3.1 Data en weersomstandigheden veldbezoeken vleermuissonderzoek.

Datum	Aard onderzoek	Moment onderzoek	Weersomstandigheden
30-04-2015	Onderzoek potentiële verblijfplaatsen	Overdag	n.v.t
15-06-2015	Eerste zomerronde Meers	Avond	15°C, half bewolkt, windkracht 3
18-06-2015	Eerste zomerronde Maasband	Avond	16°C, zwaar bewolkt, windkracht 3
26-06-2015	Tweede zomerronde Maasband	Ochtend	15°C, zwaar bewolkt, windkracht 2
03-07-2015	Tweede zomerronde Meers	Ochtend	20°C, licht bewolkt, windkracht 2
30-08-2015	Eerste ronde paarverblijven Maasband en Meers	nacht	17°C, licht bewolkt, windkracht 2
23-09-2015	Tweede ronde paarverblijven Meers	nacht	10°C, half bewolkt, windkracht 3
24-09-2015	Tweede ronde paarverblijven Maasband	nacht	11°C, half bewolkt, windkracht 3

3.2.2 VOGELS

Uit het oriënterende onderzoek bleek de noodzaak voor uitvoering van soortgerichte onderzoeken naar de roek, steenuil, boomvalk en buizerd. De betreffende soorten zijn vervolgens geïnventariseerd conform de beschikbare soortenstandaards van het ministerie van EZ. Van de boomvalk is echter nog geen soortenstandaard voorhanden. Daarom is deze soort geïnventariseerd conform de BMP-Z methode van SOVON. In tabel 3.2 zijn de verschillende onderzoeksmomenten en de weersomstandigheden gedurende de veldbezoeken nader toegelicht.

Tabel 3.2 Data en weersomstandigheden veldbezoeken broedvogelonderzoek.

Datum	Soort	Moment onderzoek	Weersomstandigheden
04-03-2015	steenuil	in de schemering	3°C, half bewolkt, windkracht 3
28-03-2015	Steenuil en roek	Overdag en in de schemering	7°C, zwaar bewolkt, windkracht 3
30-04-2015	buizerd en roek	overdag	11°C, zwaar bewolkt, windkracht 3
15-05-2015	Buizerd en roek	overdag	17°C, half bewolkt, windkracht 3
10-07-2015	Boomvalk	overdag	23°C, onbewolkt, windkracht 2
31-7-2015	boomvalk	overdag	24°C, licht bewolkt, windkracht 2

3.2.3 BESCHERMDE VISSSEN

Van de rivierdonderpad is geen soortenstandaard voorhanden. Daarom is deze soort geïnventariseerd conform de handleiding Netwerk Ecologische Monitoring Handleiding NEM-Meetnet Beek- en Poldervissen (RAVON, 2011). Daarbij is met een zaklamp 's nachts de met stenen bestorte oever afgezocht, heeft een bemonstering met een schepnet plaatsgevonden en zijn de oevers door een ter zake kundige op het gebied van de rivierdonderpad visueel onderzocht. In tabel 3.3 zijn de bezoekdata aangegeven.

Tabel 3.3 Data veldbezoeken vissonderzoek.

Datum	Soort	locatie
17-07-2015	Alle vissen	Maasband
11-08-2015	Alle vissen	Maasband
04-09-2015	Alle vissen	Maasband

3.2.4 FLORA

Uit het oriënterende onderzoek werd duidelijk dat een aanvullend onderzoek noodzakelijk was naar de verspreiding van groeiplaatsen van rapunzelklokje, veldsalie en wilde marjolein. Potentiële groeiplaatsen zijn gedurende de bloeitijd van iedere soort nader onderzocht op aanwezigheid (zie tabel 3.4).

Tabel 3.4 Overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor het onderzoek naar de aanwezige flora.

Datum	deelgebied	Soort
30-04-2015	Meers en maasband	gulden sleutelbloem en maretak
13-05-2015	Meers en maasband	gulden sleutelbloem en maretak
10-07-2015	Meers en maasband	veldsalie
31-07-2015	Meers en maasband	rapunzelklokje en wilde marjolein
08-09-2015	Meers en maasband	rapunzelklokje en wilde marjolein

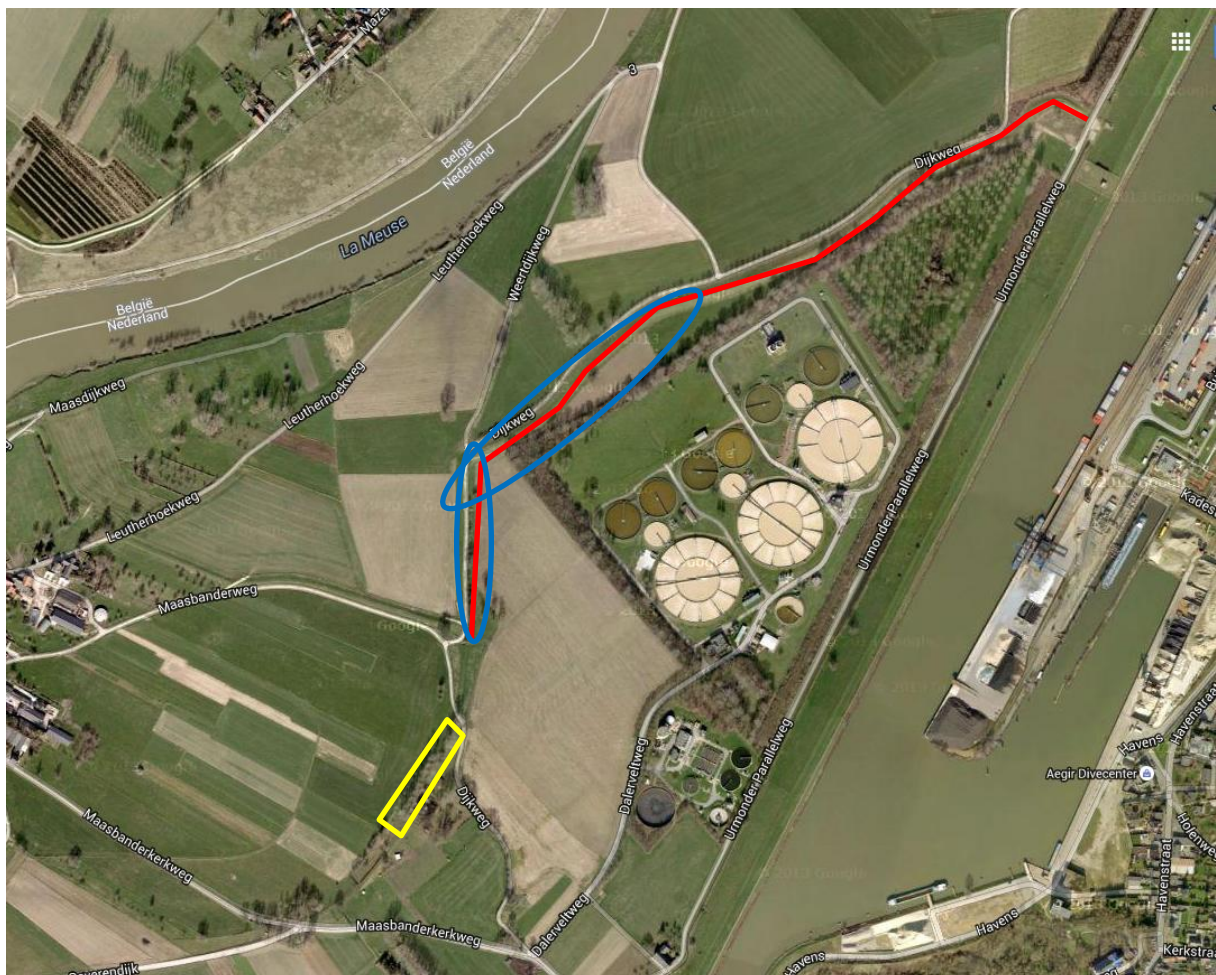
4 RESULTATEN EN EFFECTBEOORDELING

4.1 VLEERMUIZEN

4.1.1 VELDONDERZOEK

Op 3 maart 2015 zijn drie bomen met boomholten aangetroffen die geschikt zijn als paarverblijf of zomerverblijf voor vleermuizen. Tijdens de veldbezoeken blijkt dat deze boomholten niet als vaste verblijfplaatsen van vleermuizen worden benut. Wel zijn paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis aangetroffen in een populierenaanplant op ca. 100m. ten zuiden van de bomenrij langs de Dijkweg (figuur 4.1). Deze bomen worden niet verstoord als gevolg van de werkzaamheden.

De bomenrij langs de Dijkweg blijkt niet te fungeren als migratieroute. Wel fungeren de beplantingen als foerageergebied voor lage aantallen vleermuizen als rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Omdat het om een gering aantal dieren gaat heeft de ingreep geen effect op de gunstige staat van instandhouding van de soorten. De soorten zijn algemeen in het Grensmaasgebied en de waargenomen individuen maken onderdeel uit van de populatie van het Grensmaasgebied.

Figuur 4.1 Binnen het geel gemarkeerde gebied buiten het plangebied bevinden zich populieren met hierin enkele paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en watervleermuis. Binnen de blauwe ovalen bevindt zich (marginaal) foerageergebied van rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

4.1.2 TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

Er zijn in het plangebied geen vaste verblijfplaatsen, belangrijke vliegroutes of belangrijke foerageergebieden van vleermuizen aangetroffen. Het doen van een ontheffingsaanvraag art. 75C Flora- en faunawet is niet nodig.

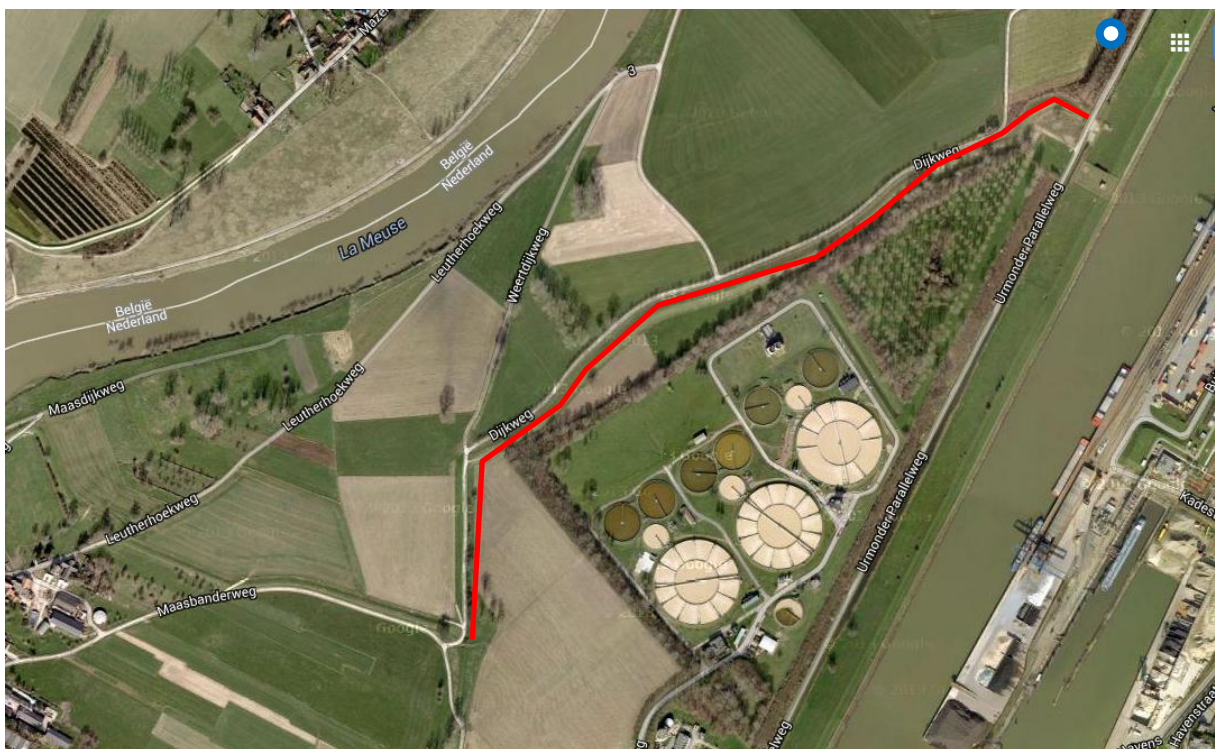
Wel wordt aanbevolen de bomen met holtes eerder te kappen of te voorkomen dat er vleermuizen in gaan zitten door deze dicht te zetten.

4.2 BROEDVOGELS

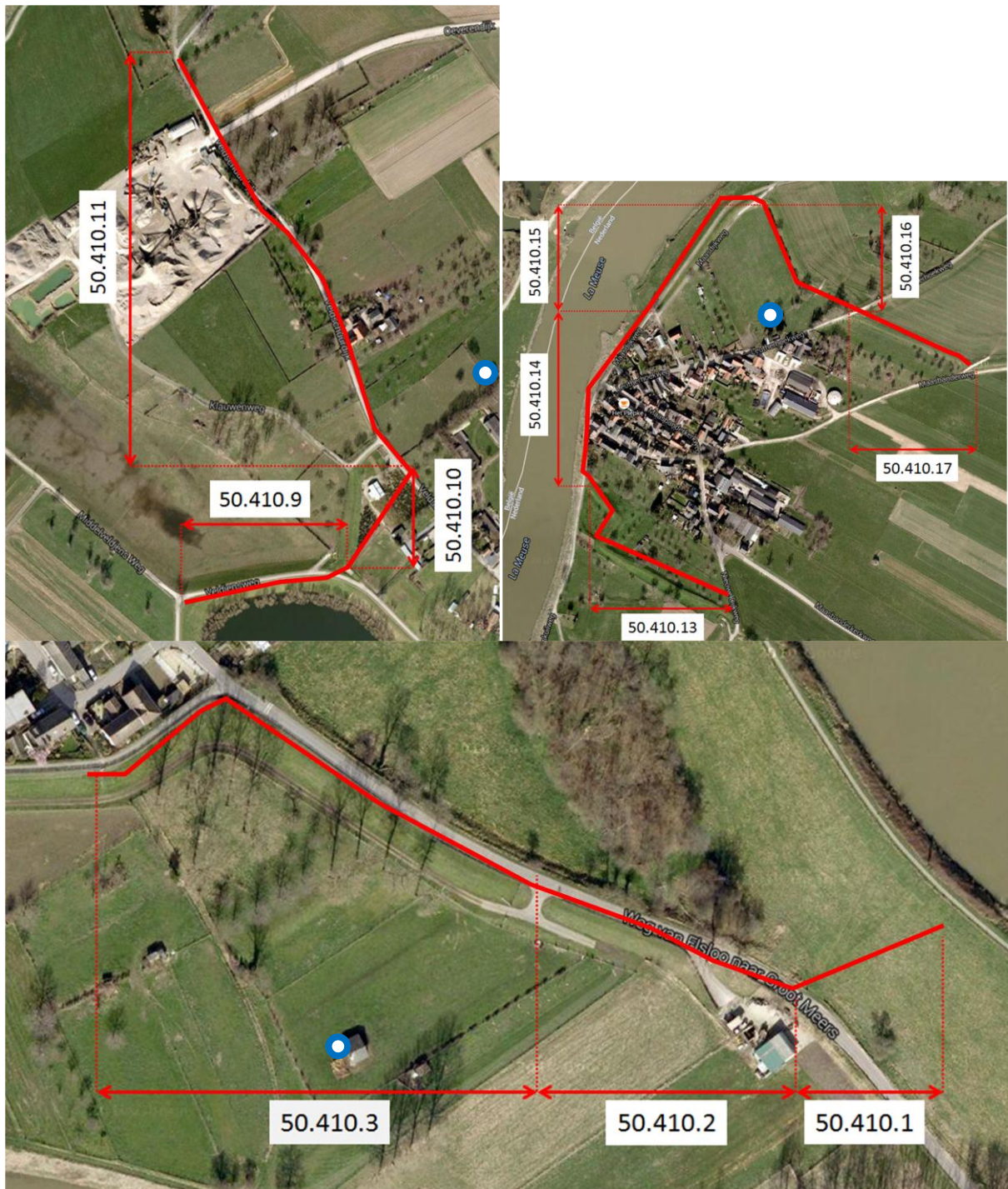
4.2.1 VELDONDERZOEK

Tijdens de veldbezoeken van 4 maart 2015 en 28 maart 2015 zijn drie roepende steenuilen (cat. 1 t/m 4) waargenomen. Deze zijn waargenomen in een boomgaard te Maasband, in een boomgaard te Veldschuur en op een schuurtje te Meers (figuur 4.3). Dit zijn tevens de mogelijke broedlocaties van de soort. De steenuil is in het Grensmaasgebied een vrij algemeen voorkomende broedvogel en de territoria maken onderdeel uit van de regionale populatie. De soort gaat in Nederland onder andere als gevolg van de intensivering van de landbouw in aantal achteruit. Er zijn tijdens de veldbezoeken geen waarnemingen verricht die erop wijzen dat de steenuil de op te hogen kades benutten als foerageerbied. Er zijn geen zichtwaarnemingen of waarnemingen van braakballen verricht van de soort ter plaatse van de kades. Gezien het hier ontbreken van geschikt foerageergebied en broedlocaties maakt het werkgebied geen belangrijk onderdeel uit van het leefgebied van de steenuil.

Tijdens het onderzoek naar de roek op 28 maart, 30 april en 15 mei 2015 zijn de nesten geteld van een kolonie ten noorden van de zuiveringsinstallatie (figuur 4.2). Hier zijn 12 nesten geteld. De bomen waarin de kolonie zich bevindt worden niet geveld en deze kolonie wordt niet verstoord als gevolg van de geplande kadeophoging.

Figuur 4.2 Weergave broedkolonie roek ter plaatse van de blauwe stip.

Figuur 4.3 Weergave mogelijke broedlocaties steenuil ter plaatse van de blauwe stippen.

Van de boomvalk en buizerd zijn geen nestindicerende waarnemingen verricht. Beide soorten hebben geen vaste verblijfplaatsen in het plangebied.

Broedvogels zijn alleen waargenomen ter plaatse van de bomen en struiken. Alleen bij de velling van bomen en struiken dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen (15 maart - 15 augustus).

4.2.2 TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

Het doen van een ontheffingsaanvraag art. 75C Flora- en faunawet is niet nodig, omdat de aangetroffen broedlocaties van roek en steenuil niet als gevolg van de geplande werkzaamheden worden verstoord.

4.3 VISSSEN

4.3.1 VELDONDERZOEK

In het plangebied zijn vier rivierdonderpadden (Ff-wet tabel 2) gevangen in de Grensmaas ter hoogte van Maasband daar waar de steenbestorting wordt verwijderd (kaart 4.4). Ook is een juveniel gevangen wat betekent dat de soort ook voortplantend is geconstateerd.

Er zijn geen waarnemingen verricht van andere beschermde vissoorten.

Figuur 4.4 Locatie van de vangst van vier rivierdonderpadden (Ff-wet tabel 2).

4.3.2 TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

Wanneer de steenbestorting wordt verwijderd op de oevers van de Maas wordt het leefgebied van de rivierdonderpad verstoord. Indien dit buiten het paaiseizoen gebeurt, zal de soort wegzwemmen naar een ander deel van de Grensmaas. Omdat het om een gering aantal dieren gaat heeft de ingreep geen effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort. De rivierdonderpad is in het Grensmaasgebied een algemeen voorkomende soort, echter de soort wordt wel langzaam maar zeker verdrongen door uitheemse grondelsoorten als marm grondel, kessler grondel en zwartbekgrondel. Desondanks is het niet toegestaan de ingreep zonder aanvullende mitigerende maatregelen uit te voeren. Artikel 11 van de Flora- en faunawet verbiedt namelijk onder andere het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen. Daarom is bij de verwijdering van de steenstort een ontheffingsaanvraag art. 75C Flora- en faunawet nodig, omdat vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen het gehele jaar door zijn beschermd. Om de verblijfplaatsen en functionaliteit van deze soorten te kunnen waarborgen, worden passende maatregelen getroffen (hoofdstuk 5). Deze maatregelen dienen vervolgens te worden uitgewerkt in een ecologisch werkplan.

4.4 PLANTEN

4.4.1 VELDONDERZOEK

Voor wat betreft planten zijn in het plangebied waarnemingen verricht van het rapunzelklokje (Ff-wet tabel 2), de maretak (Ff-wet tabel 2) en de wilde marjolein (Ff-wet tabel 2). De maretak komt in het plangebied met één plant voor in een Canadese populier ten zuiden van Meers. Het rapunzelklokje komt voor met enkele tientallen planten op een kade met matig voedselrijk grasland nabij de waterzuivering (figuur 4.4). De wilde marjolein komt hier met enkele tientallen planten ook voor en op de westelijke kade van Maasband is de soort aanwezig met ca. 1000 planten.

Gulden sleutelbloem, klein glaskruid en veldsalie zijn niet aangetroffen in het plangebied. Ten westen van Meers staan gulden sleutelbloem met enkele tientallen planten en veldsalie met enkele planten. Klein glaskruid komt in het Maasdal voor te Ohe en Laak en te Maastricht.

4.4.2 TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

De wilde marjolein, maretak en het rapunzelklokje zijn beschermd in tabel 2 van de Flora- en faunawet. Bij het verstoren van de groeiplaatsen zal men artikel 8 van de Flora- en faunawet overtreden. De maretak, rapunzelklokje en wilde marjolein zijn afgaand op de verspreidinggegevens van de provincie Limburg in het Grensmaasgebied algemeen voorkomende soorten. Effecten als gevolg van het uitvoeren van werkzaamheden op de betreffende soorten, worden ondervangen door te werken conform de in hoofdstuk 5 genoemde maatregelen. Dat neemt niet weg dat vanwege de beschermingsstatus het doen van een ontheffingsaanvraag art. 75C Flora- en faunawet nodig is.

5 RESULTATEN EN EFFECTBEOORDELING

5.1 INLEIDING

In hoofdstuk 4 zijn de resultaten van nader onderzoek beschreven en zijn de resultaten in relatie tot de voorgenomen werkzaamheden getoetst aan de Flora- en faunawet. Hieruit wordt duidelijk dat:

- groeiplaatsen van een maretak, tientallen rapunzelklokjes en duizenden wilde marjolein zodanig worden verstoord dat maatregelen noodzakelijk zijn om (tijdelijke) verstoring en aantasting te kunnen ondervangen;
- leefgebied van de rivierdonderpad zodanig worden verstoord dat maatregelen noodzakelijk zijn om (tijdelijke) verstoring en aantasting te kunnen ondervangen.

In dit hoofdstuk wordt per soort aangegeven welke maatregelen, voor of tijdens de uitvoering, getroffen worden. Deze maatregelen zijn er op gericht om de periode tussen de start van de werkzaamheden en het bereiken van het streefbeeld te overbruggen.

5.2 RIVIERDONDERPAD

De rivierdonderpad wordt bedreigd door uitheemse grondelsoorten die steeds vaker zijn territorium bezetten en daardoor de soort verdringen. Daarom zal tijdig voordat de werkzaamheden plaats vinden, eerst worden gecheckt of de rivierdonderpad nog op de locaties van de te verwijderen steenstorten voorkomt. Als de soort nog hier voorkomt, zal ter hoogte van de te verwijderen steenstort tijdig worden (electrisch) afgevist voordat de steenstort wordt verwijderd. De vissen worden vervolgens stroomafwaarts uitgezet. Op deze wijze kan de soort na afloop van de werkzaamheden weer terugkeren naar zijn oorspronkelijke leefgebied. Deze zal ook na afloop van de ingreep geschikt zijn, omdat de bodem van de Grensmaas ter plaatse uit grind en steenslag bestaat wat na afloop van de ingreep ook zo zal zijn. Bovenstaande maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van en in overleg met een gekwalificeerde ecooloog.

5.3 RAPUNZELKLOKJE EN WILDE MARJOLEIN

In het plangebied zijn diverse groeiplaatsen aanwezig van de wilde marjolein en rapunzelklokje. Uit ervaringen bij de reeds uitgevoerde deelprojecten van het Grensmaasproject blijkt dat na afronding van de werkzaamheden de wilde marjolein de nieuwe gebieden zonder problemen massaal koloniseert. Gezien het hoge aantal aanwezige planten is het niet realistisch om deze allemaal te verplanten.

Alvorens het grondverzet start wordt het volgende uitgevoerd om de gunstige staat van instandhouding van de beschermde planten te waarborgen:

1. De leeflaag (dit is de wortelzone met een eventueel aanwezige grasmat) van circa 30 cm wordt buiten het hoogwaterseizoen (15 oktober – 15 maart) verwijderd op de locaties waar de dijk wordt opgehoogd of verbreed. Daarna wordt het nieuwe profiel van de dijk opgebouwd. Het nieuwe profiel wordt weer afgewerkt met een leeflaag en voorzien van een verharding indien noodzakelijk. De huidige leeflaag wordt hergebruikt en teruggebracht. Op deze wijze zullen groeiplaatsen van rapunzelklokje en wilde marjolein terugkeren op de verhoogde kade.
2. Wanneer dit niet mogelijk is, zal zaad van minimaal 1% van de aanwezige planten binnen de ingreeplocatie worden geoogst. Zodra de werkzaamheden ter plaatse zijn afgerond worden de betreffende zaden gefaseerd teruggebracht, overeenkomstig de huidige groeiplaatsen. Dit is een extra maatregel om ervoor te zorgen dat de groeiplaatsen van rapunzelklokje en wilde marjolein terugkeren op de verhoogde kade.

Tijdens de uitvoeringsperiode wordt het plangebied gemonitord op de aanwezigheid van beschermde plantensoorten. Indien tijdens de werkzaamheden andere beschermde

plantensoorten worden aangetroffen wordt dezelfde handelswijze als hierboven beschreven toegepast. Bovenstaande maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van en in overleg met een gekwalificeerde ecooloog.

Voor de plantensoorten waarvoor een complete vrijstelling geldt, dient wel de zorgplicht in artikel 2, lid 1 en 2 van de Flora- en faunawet in acht te worden genomen. Hieraan wordt invulling gegeven door groeiplaatsen waar geen werkzaamheden plaats vinden zo veel mogelijk te ontzien van verstoring. Daarnaast wordt getracht op locaties die zich daar toe lenen vegetatie (tijdelijk) te laten ontwikkelen zodat zaadproductie kan plaatsvinden.

5.4 MARETAK

In het plangebied bevindt zich een groeiplaats van de maretak. De boom met hierin de maretak wordt geveld. Deze soort is niet te verplanten. Voor deze soort zal een ontheffing aangevraagd moeten worden.

5.5 ZORGVULDIG HANDELEN

Met de geplande werkzaamheden wordt gestreefd naar het zo veel als mogelijk voorkomen van schade aan natuurwaarden. Het zorgvuldig handelen voorafgaand en tijdens de uitvoering vinden plaats doordat de uitvoering wordt begeleid door deskundigen op het gebied van de beschermde soorten. De volgende maatregelen worden voorgesteld:

- Bomen die dienen te worden gekapt zullen in de hoogwaterperiode van de winter van 2016/2017 (15 oktober tot 15 maart) gekapt worden.
- In gebieden waar gewerkt wordt, wordt voorkomen dat steilranden ontstaan die geschikt zijn als broedplaats voor Oeverzwaluwen

Voor de plantensoorten waarvoor een complete vrijstelling geldt, dient wel de zorgplicht in artikel 2, lid 1 en 2 van de Flora- en faunawet in acht te worden genomen. Hieraan wordt invulling gegeven door groeiplaatsen waar geen werkzaamheden plaats vinden zo veel mogelijk te ontzien van verstoring. Daarnaast wordt getracht op locaties die zich daar toe lenen vegetatie (tijdelijk) te laten ontwikkelen zodat zaadproductie kan plaatsvinden.

Wanneer tijdens de looptijd van het project hervestiging van juridisch zwaarder beschermde soorten ongewenst is, dan worden maatregelen genomen om te voorkómen dat hervestiging op het terrein kan optreden, bijvoorbeeld door het terrein tijdelijk kaal te houden of dagelijks te verstoren.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Het onderstaande schema geeft een overzicht van soorten waarvoor een ontheffing art. 75C Flora- en faunawet van de Flora- en faunawet wordt aangevraagd.

Soort	Beschermingsstatus Flora- en faunawet	Aanvraag ontheffing voor artikel	Aanvraag ontheffing voor belang
Maretak	Tabel 2	8 (aantasten groeiplaatsen)	D,E
Rapunzelklokje	Tabel 2	8 (aantasten groeiplaatsen)	D,E
Rivierdonderpad	Tabel 2	11 (aantasten leefgebied)	D,E
Wilde marjolein	Tabel 2	8 (aantasten groeiplaatsen)	D,E

Schema 6.1 Soorten waarvoor een ontheffing op de Flora- en faunawet wordt aangevraagd.